

ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
(ЯСЛА-САДОК) № 28 «КОСМІЧНИЙ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

*РОЛЬ УЛЮБЛЕНОЇ ІГРАШКИ В АДАПТАЦІЇ
ДО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
(консультація для педагогів та батьків)*

Практичний психолог: Ірина Чернова

м. Запоріжжя
2026

Процес адаптації кожної дитини проходить індивідуально і залежить не тільки від особливостей дитини, але і майстерності педагога. Роль вихователя в процесі адаптації дитини раннього віку до ДНЗ полягає в забезпеченні сприятливого емоційного фону в групі і одним із засобів його діяльності може бути улюблена іграшка малюка, адже в дошкільному віці поширене спілкування з іграшкою, яка виступає як опора для внутрішнього діалогу, як друг і партнер по спілкуванню.

Відомо, що в житті багатьох дітей є улюблені іграшки, з якими малюки не розлучаються: з ними вони розмовляють, діляться радіщами і роздумами, з ними разом сплять, їдять, беруть їх на вулицю і в дитячий садок. Це так звані *«іграшки-подружки»*, здатні стати друзями і допомагати малюкові у важких ситуаціях. Близькість такого друга полегшує малюкові переживання небезпеки або самотності, дає відчуття своєї потрібності і самостійності.

Практично у будь-якої дитини є пара улюблених іграшок, які він регулярно бере з собою купатися, обідати або спати. Це можуть бути ляльки, звірятка або машинки, яких малюк наділяє душею і характером, і вони стають його кращими друзями. В той же час ці іграшки набувають ролі манекенів, на яких відпрацьовуються різні побутові дії: висадження на горщик, одягання-

роздягання, годування з ложечки. *Улюблена іграшка завжди супроводжує дитину, слідує за нею і робить її сильнішою і впевненішою в своїх вчинках.*

З урахуванням вищесказаного слід відмітити, що *улюблена іграшка сприяє адаптації дитини раннього віку до дошкільної освітньої установи і необхідна дитині для комфортного самовідчуття в проблемних ситуаціях.*

Аналіз літератури і спостереження за дітьми показують, що адаптація до дитячого садка – це складний процес, що супроводжується для дитини стресом і іншими негативними наслідками, тому саме в цей період улюблена іграшка може виступити як чинник, що полегшує процес адаптації.

З метою полегшення процесу адаптації дітей раннього віку до дошкільної установи можна брати з собою іграшку. Дитина самостійно вибирає улюблену іграшку, яку вона повинна принести в групу. При цьому батьки повинні говорити дітям приблизно наступне: «Малюк (звернення до дитини, яке найчастіше використовується удома), ти підріс і тепер став майже зовсім дорослим, тепер ти підеш в дитячий садок. А разом з тобою і виросла твоя улюблена собачка (ведмедик, зайчик і так далі), тому вона теж з тобою ходитиме в дитячий сад. Добре?». Також батьки спільно з практичним психологом можуть скласти «казки про улюблену іграшку», які батьки розповідали дітям безпосередньо по дорозі в дитячий садок. Протягом 30 днів з моменту надходження дитини в групу дитячого саду 1 раз на день (у другій половині дня) задавалися питання: «Як твоїй іграшці, подобається в дитячому садку? Як вона себе відчуває? Їй сумно або весело? Чим вона сьогодні займалася?» Всі бесіди з дітьми проводилися індивідуально. Крім цього, проводилися спостереження за тим, коли діти звертаються до іграшки, як часто і в які моменти. Всі спостереження практичним психологом заносились в протоколи.

На основі спостережень за взаємодією дітей раннього віку з улюбленою іграшкою були виділені наступні функції:

1. *Іграшка виконує функції психологічного захисту для дитини.* В період образи на інших дітей або дорослих, коли дитині особливо необхідно, щоб його хтось обійняв, пошкодував: 22 % всієї групи дітей звертається до улюбленої іграшки і 100% дітей, що важко адаптуються, до дошкільної освітньої установи.
2. *Улюблена іграшка виконує функції партнера по спілкуванню.* У перші дні перебування в дитячому садку гра, спілкування з однолітками або дорослими відсутнє із-за процесу адаптації і м'яка іграшка, принесена з дому, є єдиною давно знайомим «іншому». Близькість такого друга полегшує малюкові переживання небезпеки або самоти, дає відчуття своєї потрібності і самостійності.
3. *Іграшка виконує функції посередника між дорослим і дитиною, допомагає встановити емоційно позитивний контакт з дитиною.* Дітям, у яких

процес адаптації до ДНЗ носить тривалий і хворобливий характер особливо важко виступати ініціатором спілкування, тому як предмет спілкування вони вибирають улюблену іграшки.

4. *Улюблені іграшки дітей допомагають їм знайти відчуття свого «Я» і усвідомити особисті переживання.* Діти з важкою адаптацією до ЗДО приписують їй свій емоційний стан: «Їй сумно», «Вона плаче», «Ведмедик чекає тата». Саме з своїми зайцями, ведмедиками і лисичками діти програють і переживають все, що з ними відбувається: сон, годування, гра, очікування батьків і так далі.

Діти раннього віку часто наділяють улюблену іграшку своїми рисами і «віддають» їй свої переживання.

Таким чином, введення улюбленої іграшки в процес адаптації до дошкільної освітньої установи допомагає дитині подолати різні негативні переживання, властиві дітям в даний період (страх, самоту, розлуку з батьками, зміни обстановки і режиму дня). *Щоденна присутність улюбленої і давно знайомої іграшки пом'якшує проходження процесу адаптації дитини раннього віку до ЗДО і дає малюку відчуття захищеності і безпеки.*

Список використаних джерел:

1. Ганна Беленька , експерт з дошкільної освіти, д-р пед. наук, професор. У дитячий садок без сліз: як допомогти новачку адаптуватися у групі . // Вихователь-методист дошкільного закладу. - № 9 Вересень 2022 року.
2. Таємниці адаптації. Психологічні особливості дітей дошкільного віку. Третій рік життя [Текст] / авт.-уклад. О. С. Нуреева, З. І. Шейнфельд. — Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2008.— 160 с.: іл. — (Дошкільний навчальний заклад. Психологія виховання).